

käsitelty avustusten suunnittelua, hakuilmoituksia, -ohjeita ja lomakkeita. Seuraavassa kokouksessa käsitellään haku aikatauluja ja avustusehtoja.

Metropolipolitiikan kokeilu ei ole toteutumassa. TEM ja OKM ovat laatimassa asiaa koskevaa muistiota. Tähän varattu työpanos on suunnattu kehittämistyöpajojen toteuttamiseen. Jaoston työn haasteena on kehittämisalueiden työstäminen suhteessa aikatauluihin. Loppuraporttiluonnos pitäisi saada lausunnoille huhtikuussa, jotta se ehditään käsitellä toukokuun loppuun mennessä jaostossa. Verkkopalvelujen määrittelytyö etenee vähän eri tahtisesti kuntajaoston kanssa.

Käytiin lävitse kehittämisalueiden työstämiseen liittyvää suunnitelmaa. STM:ltä pyydetään esitystä hyvinvointialueiden avustamisesta kevään kuntajaoston kokoukseen. Läpinäkyvään avustustoimintaan liittyen todettiin, että valtionavustuslakia koskevat muutokset ovat menossa eduskuntaan viikolla 46. Laissa on säädetty tiedontallennusvelvoitteesta. Lakia koskeva asetus on valmisteilla. Siinä säädetään yksityiskohtaisemmin tallennusvelvoitteesta. Asetuksesta järjestetään yleinen kuulemistilaisuus, joka ajoittuu tammi-helmikuulle. Sovittiin, että tammikuun kokouksessa tarkastellaan kuntien toiminnan ja talouden vuosikelloja sekä valtion budjetoinnin ja määrärahojen päätöksentekoon liittyviä aikatauluja. Mittareihin liittyviä asioita tarkastellaan yhdessä lopputulosten arvioinnin kanssa.

Päätettiin, että keväällä järjestetään yksi ylimääräinen työpajamainen kokous, jotta kehittämisalueet ehditään läpikäydä. Jaostolle lähetetään kokousaikataulukysely kevään kokousaikatauluja koskien.

6 Tiedon julkisuus, avoimuus ja hyödyntäminen valtionavustustoiminnassa

Todettiin tiedoksi tiedon julkisuutta, avoimuutta ja hyödyntämistä koskevan selvityksen johtopäätökset. Selvitys toteutettiin 1.11.2020-31.1.2021. Julkisuusperiaatetta toteutetaan tiedon julkisuudella, tiedottamisella ja tiedonhallinnalla. Tarkasteltiin näihin osa-alueisiin liittyvää säädösperustaa. Julkisuusperiaatteen toteuttaminen on tärkeää julkisten varojen käytön valvonnan, avustusten hakijoiden ja saajien yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan sekä viranomaisten luottamuksen toteutumisen näkökulmasta.

Käytiin keskustelua kuntiin liittyvistä salassapitoasioista koskien liikesalaisuuksia ja julkisia liikesalaisuuksia. Liikesalaisuutta koskevat tiedot pitäisi pystyä yksilöimään ja perustelevaan. Tietoja on saatettu julistaa salassa pidettäväksi myös kevyin perustein. Kuntien liikelaitosten ja täysin omistamien yhtiöiden osalta salassapitoa tulisi vielä selvittää. Käynnissä on myös selvitys siitä, pitäisikö osakeyhtiölaissa huomioida paremmin erilaiset yhtiöt. Todettiin, että hakijoiden raporteilla on ollut henkilötietosuojaan liittyviä tietoja kuten osallistujien nimilistoja ja palkkatietoja. Todettiin, että esitellyn selvityksen säädöspohjaa ja johtopäätöksiä referoidaan kuntajaoston loppuraporttiin.

7 VA-rahoituksen kriteeristö

Tarkasteltiin laadittua luonnosta va-rahoituksen kriteeristöä, kuntien valtionavustusten huoneentaulusta. Sen tarkoitus on tukea rahoituslajin pohdinnassa ja auttaa hahmottamaan avustuksia osana kuntien rahoitusjärjestelmää sekä arvioimaan avustusten käytön tarpeellisuutta, oikeita kohteita, vaikuttavuutta ja avustusprosesseja. Luonnosta käsitellään kuntajaoston evästyksien pohjalta kuntapolitiikan tulevaisuutta koskevassa työryhmässä 18.11. Sen jälkeen asia tuodaan uudelleen käsittelyyn kuntajaoston kokoukseen 7.12.

Laadittua kriteeristöä pidettiin hyvänä. Kohtaa kunta nähdään yhtenä subjektina pitää vielä selkeyttää. Ei ole selvää, millä tiedoin ja millä tavoin tätä pystytään tarkastelemaan. Tällä on tarkoitettu sitä, että ohjausta ei pohdittaisi oman toimialan siilosta käsin tai ei aseteta sellaisia ehtoja, joilla rajataan kunnan päätösvaltaa tai kokonaisjohtamista. Kunnan taloudellisen tilanteen huomioimisella tarkoitetaan kunnan taloudellista kykyä toteuttaa avustustoiminnalla rahoitettua toimintaa. Lisäksi täsmennetään muut avustukset, korvaukset ja maksut kohtaa. Va-hankkeessa on laadittu rahoituslajeihin liittyvää rajaustyökälyä, joka auttaisi tunnistamaan minkälaisesta rahoituksesta on kyse. Määrittelyjä käydään lävitse budjettiosaston kanssa 12.11. sekä hankkeen lakijaostossa. Tehtyä työtä esitellään myös kuntajaostossa.

8 Investointinyrkin tilanne

Todetaan tiedoksi investointinyrkin työn tämän hetkinen tilanne. Työssä on tarkasteltu avustustoiminnan suunnittelua toimintamallin mukaisesti, hakuilmoituksia ja –ohjeita sekä hakulomakkeita. Toimintamallia pidettiin investointinyrkissä hyvänä. Avustustoiminnassa korostuu ministeriön rooli suhteessa toimeenpaneviin viranomaisiin. Tavoitteiden asettaminen näyttää selkeästi olevan yksi kehittämiskohde investointiavustuksiin liittyen. Hyvä esimerkki uuden toimintamallin mukaisesta avustamisesta on Traficomien kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelma. Samaan suuntaan muidenkin investointiavustusten osalta pitäisi edetä. Yli hallinnonalarajojen olevia tavoitteita pidettiin hyvänä.

Hakuilmoitusten tietosisällöt vaihtelevat. Tietosisältöjä on peilattu suhteessa verkkopalveluissa tehtyihin määrittelyihin. Erityisesti tavoitteiden asettamisessa on haasteita. Ne ovat yleisellä tasolla tai on viitattu ylemmän tasoihin asiakirjoihin. Hakuilmoitukselta ei välttämättä käy ilmi, mitä kyseisellä avustuksella tavoitellaan. Myös hakuohjeiden tietosisällöt vaihtelevat. Hakuihin liittyy paljon liiteaineistoja, joihin on perehdyttävä. Kuntien näkökulmasta hakuilmoitukset myös ”hukkuvat” tai ne eivät tavoita oikeita henkilöitä. Investointinyrkin mielestä hakuilmoitusten tietosisältöjen tulisi olla yhdenmukaiset ja kattavat. Kaavailtuja hakuilmoituksen tietosisältöjä pidetään hyvänä.

Epäselvää on hakuilmoitusten, hakuohjeiden ja avustusehtojen välinen suhde. Mitä tietosisältöjä on missäkin asiakirjassa. Hankkeessa on käynnissä vakioehtoihin liittyvä määrittelytyö. Ehtojen tietosisältörakenne on tarkoitus määrittellä yhteneväiseksi ja osin määrittellä myös yhteisiä ehtoja. Tämä selkeyttää näiden eri asiakirjojen suhdetta toisiinsa.

Hakulomakkeiden tietosisällöt vaihtelevat hakuilmoituksia enemmän. Käytiin keskustelua nimenkirjoitusoikeudesta. Johtosäännöt/hallintosäännöt määrittelevät oikeuksia ja eroja on eri toimijoiden välillä. Hakijoina on myös hyvin erilaisia toimijoita. Kuntien osalta erillisten tietopyyntöjen tai selvittelyjen sijaan, nimenkirjoitusoikeudet tulisi hoitaa Suomi.fi tunnistautumisen ja valtuuksien kautta. Kuntien osalta ei ole yhteistä rekisteriä, jossa nimenkirjoitusoikeuksia keskitetysti pidetään yllä. Suomi.fi valtuuksia on tarve tarkastella myös kuntien taloustietojen toimittamiseen liittyen. Yhteinen tahtotila on myös vähentää hakuihin liittyviä liitteitä ja pyytää vain liitteitä, joita tarvitaan avustusten myöntämiseksi. Rungas liitteiden määrä hankaloittaa tai estää hakemista. Hakulomakkeisiin toivotaan joustavia toimintatapoja verkkopalveluissa. Rakenteellisessa muodossa kysyttävät tiedot ovat tärkeitä arvioinnin, seurannan ja raportoinnin näkökulmasta. Hakijaa koskevia tietoja pitäisi saada automaattisesti y-tunnuksen takaa.

9 Tietovarannot ja asiakastiedot

Todettiin tiedoksi verkkopalveluihin liittyvää määrittelytyötä. Hakijana/asiakkaana on y-tunnuksellinen toimija eli kunta. Organisaatorakennetta tarkennetaan hakemuksen tasolla. Pankkitilejä on selvittelyjen perusteella pääosin yksi tai muutamia. Tällä hetkellä tilit oltaisiin tallentamassa asiakastietojen taakse. Isoissa organisaatioissa tilejä on enemmän. Tilit voidaan järjestelmässä nimetä, joten erottelu on sitä kautta mahdollista. Hakijoiden tulisi pohtia on mahdollista vähentää avustuksiin liittyvien tilien määrää.

Kuntien kannalta eri avustuslajien tunnistaminen on tärkeää. Hankeavustukset olisi hyvä olla oikeita hankkeita. Kunnille myönnetään paljon erilaisiin toimenpiteisiin liittyviä avustuksia eli muita erityisavustuksia. Näistä olisi hyvä saada tietoa erikseen, jotta pystytään tarkastelemaan avustuskokonaisuutta paremmin. Edelleen välittämistä ovat kuntakentällä olleet mm. korona-avustukset yksityisyrittäjille. Muita tapauksia ei ole tunnistettu.

Hakulomakkeille tulee yhteisiä otsikoita, jotka ovat kaikille avustusmuodoille yhteneväisiä. Tietojen määrittely on vielä kesken ja otsikot voivat muuttua. Investointiavustuksiin liittyen on tulossa otsikko, jonka alle voidaan kerätä investointiavustuksiin liittyvää tietoa. Myöntäjä pystyy määrittelemään mitä tietoja kysytään hakemus pohjaa laatiessaan ja avatessaan haun.

Käytiin keskustelua sisäisestä organisaatorakenteesta. Aliorganisaatio voi olla kunnan toimiala tai yksikkö. Tavoitteiden esittämisestä on olemassa erilaisia luonnoksia. Niitä esitellään seuraavissa jaoston kokouksissa. Toiminnan alueellisesta kohdentumisesta todettiin, että luokitteluun pitää lisätä hyvinvointialue.

10 VA hankkeen tilanne

Todettiin tiedoksi vakioehtojen rakenteen laadinta, rahoituslajeihin liittyvä rajaustyökalu sekä valtionavustuslakia koskevan esityksen eteneminen eduskuntaan ja asetusluonnoksen valmistelu. Valmistelut tiedontallennusvelvoitteen käynnistämiseen on myös aloitettu. Tiedontallennusvelvoite

koskee kaikkia valtionapuviranomaisia ja tietojen tallennusta hae avustuksia- ja tutki avustuksia-palveluun. Se astuisi voimaan 1.1.2023. EOppivaan tulevaa kurssia on aloitettu käsikirjoittamaan. Kurssilla esitellään uutta valtionavustusten toimintamallia ja se on hakijoiden ja myöntäjien käytettävissä. Käyttöönnotot ovat alkamassa. Käyttöönottojen ohjausryhmä on asetettu. Siinä ovat mukana Palosuojelurahasto, opetus- ja kulttuuriministeriö ja ulkoministeriö.

11 Sidosryhmähankkeiden tilanne

Päätettiin siirtää sidosryhmähankkeen opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden laskenta- ja tietojärjestelmän hankinnan tilanne seuraavaan kokoukseen. SOTE-uudistuksen osalta väliaikaishallinto on asetettu ja yhteistyöryhmät työskentelevät. Työn edistymistä ja tilannetta seurataan.

12 Muut asiat

Todettiin tiedoksi, että ICT-muutoksiin haettiin valtionavustuksia. Jaossa rahoitusta oli 200 miljoonaa, mutta hakemusten yhteismäärä oli 1 mrd. Muita asioita esille tulleita asioita ei ollut.

13 Seuraava kokous

Kuntajaoston seuraava kokous pidetään 7.12.2021 12-14, TEAMS. Seuraavan kokouksen esityslistalla: kehittämisalueiden kuvaukset ja toimenpide-ehdotukset (5-7), VA-rahoituksen kriteeristö, investointinyrkin tilanne, tietovarantojen tilanne ja kevään kokoussuunnitelma.

14 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 16.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi,

Ulla Suomela, erityisasiantuntija, kuntajaoston sihteeri

Liitteet	-
Jakelu	Kuntajaoston jäsenet
Tiedoksi	Ohjausryhmä Hankeikkuna